Lausunto 28.11.2023 **Suomen Autokierrätys Oy**

Eduskunnan ympäristövaliokunta

Asia: U 72/2023 vp Valtioneuvoston kirjelmä eduskunnalle ehdotuksesta Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukseksi ajoneuvojen suunnittelua koskevista kiertotalousvaatimuksista ja romuajoneuvojen jätehuollosta, asetusten (EU) 2018/858 ja 2019/1020 muuttamisesta sekä direktiivien 2000/53/EY ja 2005/64/EY kumoamisesta (ajoneuvojen kiertotalousasetus)

Henkilö- ja pakettiautojen sekä sähköajoneuvojen ajovoima-akkujen tuottajayhteisö **Suomen Autokierrätys Oy** kiittää mahdollisuudesta lausua asiassa. Suomen Autokierrätys vastaa tuottajavastuun hoitamisesta Suomessa ja sen kattava keräys- ja käsittelyverkosto toimii maantieteellisesti koko Suomessa käsittäen lähes 300 virallista vastaanottopistettä ja neljä sopimusoperaattorina toimivaa kierrätyslaitosta.

- Suomen Autokierrätys suhtautuu myönteisesti ehdotukseen romuajoneuvodirektiivin muuttamisesta asetukseksi. Tämä yhdenmukaistaa jäsenvaltioiden käytäntöjä ja parantaa kierrätyksen toteutumista yleisesti Euroopan Unionissa samalla vähentäen epävirallisten toimijoiden mahdollisuutta toimia alalla. Suomessa nykyisen romuajoneuvodirektiivin ja kansallisen lainsäädännön täytäntöönpano vastaa jo nyt perusteiltaan hyvin asetusehdotuksen vaatimuksia, joten nähdäksemme muutokset Suomen osalta eivät ole merkittävän suuria verrattuna sellaisiin maihin, joissa tuottajavastuujärjestelmää tai tuottajayhteisöä ei ole käytännössä perustettu. Luonnollisesti joidenkin asetuksissa olevien yksityiskohtien selventyminen ja tarkentuminen on tärkeää lopullisen arvioinnin tekemiseksi.

- Kannatamme asetuksessa esitettyjen keräysjärjestelmää koskevien toimenpiteiden parantatamista ja kehittämistä. Arvioiden mukaan noin neljä miljoonaa autoa päätyy Euroopan Unionin alueella vuositasolla nyt johonkin muualle kuin virallisiin kierrätysjärjestelmiin. Suomessa tämä tarkoittaa ehkä 30 000 autoa. Tarkkaa ja varmaa lukua ei tiedä kukaan johtuen järjestelmän läpinäkymättömyydestä. Rekisterikäytänteitä ja jäsenvaltioiden välistä tiedonvaihtoa olisi kehitettävä todellisen kuvan saamiseksi. Ongelman korjaaminen on ensiarvoisen tärkeää ympäristöhaittojen välttämiseksi ja harmaan talouden kitkemiseksi. Valtioneuvoston kannan mukaisesti, kansalliset ratkaisut tulisi ottaa tietojen vaihdossa huomioon etenkin, jos valmiuden siihen ovat yleisiä paremmat. Ylipäätään oleellista on rakentaa valmiudet tietojen vaihtoon rajapintojen ja hajautettujen tietokantamallien avulla mieluummin kuin yhteiseen massiiviseen tietojärjestelmään siirtymällä. Nykyinen väliaikainen rekisteröinti (liikennekäytöstä poisto) mahdollistaa auton hävittämisen tai siirtämisen maasta epävirallista reittiä. Liikennekäytöstä poisto toimii sinänsä hyvin siihen tarkoitukseen kuin se on suunniteltu, mutta se ei saisi mahdollistaa auton tietojen säilyttämistä rekisterissä, jos autoa ei enää ole olemassa. Käytetyn auton erottaminen romuautosta määritelmällisesti esim. maastaviennin tai ajoneuvon omistajavaihdoksen yhteydessä

Osoite / Address
Ateneuminkuja 2 C, 10. krs
00100 Helsinki
www.autokierratys.fi

Y-tunnus: 1656745-8

SUOMEN AUTOKIERRÄTYS

on kannatettavaa. Tosin objektiivisen mittariston luominen ei välttämättä ole ihan yksinkertaista. Tieliikennekelpoisuuden arvioimista esim. katsastuksessa käytettäviä menettelyjä soveltamalla lienee ensimmäinen tapa lähestyä asiaa.

- Suomen Autokierrätys suhtautuu myönteisesti uusien ajoneuvoluokkien saattamisesta keräyksen osalta soveltamisalaan. Näin varmistetaan asianmukainen käsittely ja ammattitaitoinen kierrätys mahdollisimman laajasti ajoneuvoille. Tälläkin hetkellä Suomessa muutkin kuin henkilö- ja pakettiauto voidaan toimittaa Suomen Autokierrätyksen viralliseen kierrätysjärjestelmään ja niille tehdään esim. rekisteristä poisto vastaavasti kuin henkilö- ja pakettiautoille.

- Asetuksessa esitetyt kiertotalousvaatimukset uudelleenkäytön, kierrätyksen ja hyödynnettävyyden osalta toteutuvat jo tällä hetkellä eli autosta kierrätetään vaatimuksen mukaiset 95 % sen massasta. Pidämme tätä tavoitetta asianmukaisena ja riittävänä tällä hetkellä. Uudelleenkäytön tulisi vastata markkinoiden tarpeita ja tulisi ehdottomasti välttää auton purkamista ja paloittelua ns. varmuuden vuoksi ennen murskausprosessia. Tehokkaasti toimivat kierrätyslaitokset pystyvät jo nyt huomioimaan ja erottelemaan materiaalit toisistaan murskausprosessin yhteydessä. Autojen kiertotaloutta on mahdollista kehittää kokonaisuutena mm. ajoneuvojen rekisteri- ja markkinatiedon avulla, jolloin myös osien tehokkaampi uudelleenkäyttö voidaan mahdollistaa alan toimijoille paremmin - tai toisaalta kaikilta osin elinkaaren lopussa olevat autot saadaan suoraviivaisesti hyödynnettäväksi materiaaleina esimerkiksi uusien ajoneuvojen valmistuksessa.

- Suomen Autokierrätykselle on parhaillaan valmistumassa tekoälypohjainen digitaalinen palvelualusta, jossa autojen kiertotalousprosessista sekä tuottajavastuun raportoinnista saadaan läpinäkyvämpää ja prosesseihin liittyviä tietoja voidaan hyödyntää huomattavasti tehokkaammin. Lisäksi tarvittaessa alustan tietoja voidaan vaihtaa myös muiden jäsenmaiden kanssa valvonnan tukemiseksi. Tietojen vaihto ja riskiperustainen viranomaisvalvonta pitää ulottaa entistä tehokkaammin myös EU:n sisärajoille, jos on syytä epäillä väärinkäytöksiä.

- Valtioneuvoston kanta liittyen tuottajavastuun määräytymiseen jäsenvaltiotasolla on kannatettava. Edelleen on kannatettavaa määritellä tuottajavastuu sille maahantuojalle, joka on tuonut ajoneuvon maahan, jossa siitä on tullut romuajoneuvo. Muussa tapauksessa tuottajavastuun määräytyminen oikealle taholle vaikeutuu huomattavasti tai se voi jopa vaarantua kokonaan.

- Joistain materiaaleista luopuminen esim. autojen valmistuksen yhteydessä voi olla ympäristön kannalta perusteltua pitkällä tähtäimellä. Kuitenkin esimerkiksi lyijyn käyttöä mm. käynnistysakuissa pitäisi pystyä jatkamaan, jos korvaavia materiaaleja ei ole saatavilla. Monet materiaalit, erityisesti lyijy, kiertävät jo tällä hetkellä erittäin hyvin. Käytännössä kaikki lyijyakut kerätään talteen ja lyijy kierrätetään lähes 100 %:sti.

Kunnioittavasti,

Suomen Autokierrätys Oy

Juha Kenraali
toimitusjohtaja

Osoite / Address
Ateneuminkuja 2 C, 10. krs
00100 Helsinki
www.autokierratys.fi

Y-tunnus: 1656745-8